

Tartalom

II *Közlemények*

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ
KÖZLEMÉNYEK

Európai Bizottság

2020/C 111 I/01

A bizottság közleménye Iránymutatások a COVID-19-válság összefüggésében folytatott határokon átnyúló egészségügyi együttműködésre irányuló uniós sürgősségi segítségnyújtásról 1

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Iránymutatások a COVID-19-válság összefüggésében folytatott határokon átnyúló egészségügyi
együttműködésre irányuló uniós sürgősségi segítségnyújtásról

(2020/C 111 I/01)

1. Cél és hatály

A COVID-19-világjárvány komoly terhet ró sok uniós tagállam egészségügyi rendszerére. Sokuk attól tart, hogy az intenzív ellátást biztosító férőhelyek nem lesznek elegendőek. Az egészségügyi szakemberek túlterheltek, és számos egészségügyi létesítményben egyre súlyosabb a munkaerőhiány. Számos ország sürgősségi segítséget kér az EU-tól és más uniós tagállamoktól. Néhányuk már jelenleg is eleget tesz ilyen támogatás iránti felhívásoknak. A COVID-19-betegek kezelésére létrejött közelmúltbeli regionális kórházközi együttműködési kezdeményezések, melyek keretében több német tartomány és Luxemburg intenzív gondozási férőhelyeket és kórházi ellátást biztosít olasz és francia betegeknek, életeket mentenek, és intenzív gondozási férőhelyeket biztosítva segítik enyhíteni a nagy terhelés alatt álló egészségügyi rendszerek kapacitásszükségét. Mindez biztató és fontos jele az európai szolidaritásnak. A rendkívüli szükséghelyzet a határokon átnyúló egészségügyi ellátás⁽¹⁾ még összehangoltabb megközelítését teszi indokolttá.

Az Európai Bizottság felhívja a nemzeti, regionális és helyi egészségügyi hatóságokat, hogy a lehető legnagyobb mértékben használják ki a lehetőségeket a következők tekintetében:

- a meglévő együttműködési struktúrák és mechanizmusok a kritikus ellátást igénylő betegek megsegítése érdekében, a rendelkezésre álló kórháziágy-kapacitás felajánlásával, valamint
- a rendelkezésre álló egészségügyi szakemberek, akik egészségügyi rendszereink gerincét alkotják, lehetővé téve számukra a más egészségügyi szakemberekkel való, határokon átívelő gyakorlati tudás- és készségmegosztást

annak érdekében, hogy enyhüljön a segítségre szoruló tagállamok egészségügyi létesítményeinek túlterheltsége, amennyiben mindez nem veszélyezteti saját egészségügyi rendszereik működését.

Az Európai Bizottság teljes elkötelezettséggel támogatja az egészségügyi hatóságokat az alábbiak révén:

- összehangolja az **intenzív ellátási férőhelyeket** és a megfelelően képzett egészségügyi személyzetet érintő igényeket és felajánlásokat az Egészségügyi Biztonsági Bizottságon és a korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszeren (EWRS) keresztül,
- koordinálja és társfinanszírozza a betegek és a megfelelően képzett egészségügyi szakemberekből álló csoportok határkeresztező **sürgősségi szállítását**, ha a tagállamok segítséget kérnek az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül,

⁽¹⁾ A határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelv „határokon átnyúló egészségügyi ellátás” alatt a biztosítás helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban nyújtott vagy felírt egészségügyi ellátást érti, ami nem kizárólag az egymással szomszédos tagállamokban nyújtott egészségügyi ellátásra vonatkozik.

- tisztázza a más tagállamban igénybe vett egészségügyi ellátás költségeinek **visszatérítésére** vonatkozó rendelkezésekkel kapcsolatos kérdéseket a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló rendeletekkel összhangban,
- egyértelműsíti a **betegek határokon átnyúló mobilitására vonatkozó rendelkezéseket** a következők kapcsán: az egészségügyi dokumentációk továbbítása, az ellátás folyamatossága és az orvosi rendelvények kölcsönös elismerése, a határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelvvel összhangban,
- arra ösztönzi a helyi, regionális és nemzeti egészségügyi hatóságokat, hogy az esetlegesen meglévő **kétoldalú és regionális megállapodásaikra** és kapcsolattartó pontjaikra építve segítsék enyhíteni a COVID-19-betegeket a szomszédos régióban kezelő kritikus ellátóegységekre háruló terheket,
- arra ösztönzi a tagállamokat, illetve az ágazatspecifikus nem kormányzati szervezeteket, hogy küldjenek **megfelelően képzett egészségügyi szakemberekből álló csoportokat**, akár határokon túlra.

2. A határokon átnyúló egészségügyi segítségnyújtás koordinálása az Egészségügyi Biztonsági Bizottság révén

- A tagállamok képviselőiből álló és a Bizottság elnökletével működő uniós Egészségügyi Biztonsági Bizottság⁽²⁾ feladata a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekkel kapcsolatos információk megosztása és az ilyen veszélyekre való felkészültség és reagálás összehangolása.
- A Bizottság az uniós Egészségügyi Biztonsági Bizottságon és a korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszeren keresztül elő fogja segíteni a határokon átnyúló egészségügyi ellátásra irányuló segítségnyújtás iránti kérelmek koordinálását. Kérések érkehetnek intenzív ellátási helyekre vonatkozóan, betegek kezelése vagy átszállítása kapcsán, illetve egy megfelelően képzett egészségügyi szakemberekből álló csoport iránti igény miatt.
- A segítségnyújtásra szoruló tagállam illetékes hatósága a korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszeren keresztül értesíti a tagállamokat és az Európai Bizottságot. Az Uniótól való segítségnyújtás kérelmezésének kritériumait a nemzeti hatóságok határozzák meg.
- A segítségnyújtást felajánló tagállamok a korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszeren keresztül tudnak válaszolni a megkeresésre. A felajánlás elfogadását követően az együttműködő tagállamok a támogatás részleteiről közvetlenül egymással és a részt vevő kórházakkal egyeztetnek.
- A Bizottság rendszeresen frissíti a kéréseket és támogatási felajánlásokat tartalmazó összefoglaló táblázatot, és tájékoztatja a fejleményekről az Egészségügyi Biztonsági Bizottságot.

3. Sürgősségi betegszállítás: koordináció és társfinanszírozás

- A Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC) a hét minden napján 24 órában rendelkezésre áll, és részt vesz a szükséges betegszállítás koordinálásában és társfinanszírozásában.
- Ilyen jellegű tagállami segítségkérés esetén az ERCC a szokásos eljárásainak megfelelően aktiválja az uniós polgári védelmi mechanizmust⁽³⁾.

4. A beteg kezelését végző tagállamban felmerülő orvosi költségek megtérítése

- Az egészségügyi ellátás költségeinek fedezését a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló rendeletek⁽⁴⁾ szabályozzák.
- A segítséget nyújtó szomszédos vagy más tagállambeli kórházba szállítandó betegeknek rendes körülmények között az illetékes társadalombiztosítási intézmény előzetes engedélyével kell rendelkezniük. A COVID-19-világjárványra és a vészhelyzetre való tekintettel ez az eljárás a gyakorlatban nem kivitelezhető.
- A Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy pragmatikus megközelítéssel kezeljék a sürgős ellátást igénylő betegek esetét, és a népegészségügyi szükséghelyzetre tekintettel egy általános előzetes engedélyezés keretében biztosítsák a fogadó egészségügyi szolgáltatónál felmerült valamennyi költség fedezését.
- Az illetékes tagállamnak elégséges feltételként ajánlott csupán annyit biztosítani, hogy a beteg a kórházi felvételkor dokumentummal tudja igazolni, hogy rendelkezik betegbiztosítással, lehetővé téve ugyanakkor, hogy az adott tagállamok egyéb gyakorlati intézkedésekben állapodjanak meg. Ez az iránymutatás kizárólag a COVID-19-világjárvánnyal összefüggésben alkalmazandó sürgősségi egészségügyi ellátásra vonatkozik.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1082/2013/EU határozata (2013. október 22.) a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről HL L 293., 2013.11.5., 1. o.).

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2004/EK rendelete (2004. április 29.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról HL L 166., 2004.4.30., 1. o.

- Azokra a betegekre, akik tervezett, nem sürgős egészségügyi ellátást tudnak igénybe venni, elvben a szokásos eljárások vonatkoznak a más tagállamban nyújtott egészségügyi ellátásra ⁽⁵⁾.

5. A határon túli betegek egészségügyi ellátására vonatkozó szabályok

- Ilyen szolgáltatások igénybevétele esetén az érintett tagállamok megosztják egymással a betegadatlapokat és az elektronikus vényeket a MyHealth@EU rendszeren keresztül ⁽⁶⁾. A betegek másolatot kapnak egészségügyi dokumentációjukról, megkönnyítve ezáltal mind a másik tagállamban történő kezelést, mind az otthoni utókezelést.
- Előfordulhat, hogy az egészségügyi hatóságoknak a különböző tagállamokban alkalmazott kezelési protokollok esetleges eltérései miatt további intézkedéseket kell tenniük az ellátás folyamatosságának biztosítása érdekében.
- Ilyen esetekben a rendelvények kölcsönös elismerésének általános elve alkalmazandó, a határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelvvel ⁽⁷⁾ összhangban.
- A határokon átnyúló egészségügyi ellátással foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontok általános tájékoztatást tudnak adni a határokon átnyúló ellátásban részesülő betegeknek ⁽⁸⁾.

6. A betegek szabad mozgása az Unió belső határain keresztül

- Az uniós polgárokra továbbra is érvényesek a szabad mozgásról szóló irányelvben ⁽⁹⁾ meghatározott szabályok. A valamely másik tagállam egészségügyi létesítményében sürgős ellátásra szoruló betegek határátlépése a belső határok ideiglenes határelőírása idején sem tagadható meg. A nem sürgős kezelés céljából valamely másik tagállamba utazó betegeknek ellenőrizniük kell, hogy a határelőírás bevezetésével lehetőségük van-e az utazásra.
- A sürgősségi szállítási szolgáltatásoknak elsőbbséget kell élvezniük a közlekedési rendszeren belül (a „zöld sávokon” ⁽¹⁰⁾), a határigazgatásra vonatkozó COVID-19-iránymutatással összhangban).
- Megfelelő biztonsági intézkedéseket kell hozni azon személyek esetében, akik a COVID-19 tekintetében közegészségügyi kockázatot jelentenek.

7. Határokon átnyúló egészségügyi együttműködés a határ menti régiókban

- Az EU az Interreg program révén támogatja a határ menti régiók egészségügyi rendszereinek együttműködését és integrációját (pl. a francia-belga határ mentén hét olyan zónát alakítottak ki, ahol biztosított a határokon átnyúló egészségügyi ellátáshoz való szervezett hozzáférés; Alsó-Ausztria, Dél-Csehország és Dél-Morvaország veszélyhelyzeti irányító központjai között valós idejű kapcsolat működik, lehetővé téve, hogy a Healthcross kezdeményezés keretében mentőautókat küldjenek a határ túlfelőlára; a Felső-Rajna francia-német-svájci határon húzódó szakaszán a TRISAN projekt fogja össze az egészségügyi szakemberek készségeinek fejlesztését célzó hálózatépítési tevékenységeket.)
- Az Interreg régiókban több olyan projekt is működik, amelyek most a világvjárvány összehangoltabb megközelítését szolgálják. A Meuse-Rajna Eurégió (NL/BE/D) a Maastricht–Aachen–Liege–Hasselt térségben egy háromoldalú válságkezelési központot hozott létre (Corona munkacsoport). A Franciaország és Spanyolország közötti határ térségében mindkét ország lakosai számára határ menti egészségügyi ellátást biztosító Cerdanya Kórház (ES) a francia kórházakkal karöltve szervezi az intenzív ellátási kapacitások és a személyzet megosztását, a betegek és az egészségügyi szakemberek hozzáférését pedig a határrendszerttel együttműködve biztosítja.
- A tagállamoknak, valamint a regionális és helyi hatóságoknak az Interreg programok által kínált maximális rugalmasság alkalmazásával kell fellépniük a pandémia okozta kihívások kezelése érdekében. Sok olyan határ menti régió van, ahol nem újkeletű a szervezett együttműködés, többek között az egészségügy terén sem; ezen kereteket most teljes mértékben ki kell aknázni, segítve egymást az európai szolidaritás szellemében.

⁽⁵⁾ https://europa.eu/youreurope/citizens/health/planned-healthcare/index_hu.htm

⁽⁶⁾ CZ, EE, FI, HR, LU, MT, PT. További részletekért lásd az alábbi internetes oldalt: https://ec.europa.eu/health/ehealth/electronic_crossborder_healthservices_hu.

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/24/EU irányelve (2011. március 9.) a határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről HL L 88., 2011.4.4., 45. o.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/cross_border_care/docs/cbhc_ncp_en.pdf

⁽⁹⁾ 2004/38/EK irányelv az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról; 492/2011/EU rendelet a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról HL L 158., 2004.4.30., 77. o.

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200316_covid-19-guidelines-for-border-management.pdf

8. Határ menti együttműködésben dolgozó egészségügyi személyzet

Az egészségügyi szakemberek szabad mozgása

- Kiemelten fontos, hogy a kritikus munkavállalók késedelem nélkül elérhessék úti céljukat. A tagállamoknak elő kell segíteniük az egészségügyi szakemberek zavartalan határátlépését, és lehetővé kell tenniük számukra, hogy akadálytalanul elérjenek munkahelyükre, ha az egy másik tagállam egészségügyi létesítménye ⁽¹⁾.

Sürgősségi segélyszolgálat

- Amennyiben segítségnyújtás iránti kérelem érkezik, a tagállamok vagy az ágazatspecifikus nem kormányzati szervezetek a határokon túlra küldhetnek megfelelően képzett egészségügyi szakemberekből álló csoportokat.
- Nyolc európai sürgősségi segélyszolgálati csoport nemzetközi veszélyhelyzet-kezelési segítségnyújtásra történő akkreditációja van folyamatban, illetve zárult le a WHO-nál, amelyeket kérésre az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül lehet bevetni. A rendelkezésre álló kapacitás jelenleg korlátozott, mivel a személyzet a legtöbb esetben már teljes mértékben foglalkoztatva van saját országában. Ugyanakkor további uniós pénzügyi támogatás révén az európai segélyszolgálati csoportok bővíthetők lennének.

Az egészségügyi szakmai képzések elismerése

- Számos egészségügyi szakmában, például az alapképzéssel rendelkező orvosi szakmában, egy sor szakorvosi területen, mint például a tüdőgyógyászatban, az immunológiában vagy a fertőző betegségek terén, valamint az általános ápolóknál minimális a harmonizáció a szakmai képzések elismeréséről szóló irányelv ⁽²⁾ szerint. Átmeneti vagy alkalmi szolgáltatásnyújtás esetén e szakemberek esetében elegendő lehet egy egyszerű nyilatkozat ahelyett, hogy egy fogadó tagállambeli hatósági határozatra kelljen várni. Más egészségügyi szakmák esetében kölcsönös elismerési eljárásra kerülhet sor, amennyiben az illetékes hatóságok szükségesnek tartják a képzés tartalmának összehasonlítását.
- A szakmai képzések elismeréséről szóló irányelv az Unión belül mozogni szándékozó egészségügyi szakemberekkel szemben támasztható elvárások esetében az elvárások maximumát határozza meg; a tagállamokat nem kötelezi korlátozások bevezetésére az elismerési eljárások terén, ennek megfelelően nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy egy liberálisabb megközelítést alkalmazzanak a hozzájuk érkező egészségügyi szakemberek kérdésében, legyen szó akár szolgáltatásnyújtásról, akár letelepedésről; így például elvethetik az előzetes nyilatkozattétel és a képzések előzetes ellenőrzésének követelményét, rövidebb határidőket szabhatnak meg a kérelmek kezelésére, eltekinthetnek bizonyos szokásos dokumentumok bekérésétől, a hiteles fordítás szükségétől, vagy a kompenzációs intézkedéstől, ha a fogadó tagállam úgy látja, hogy az intézkedések nem kockáztatják a betegek biztonságát.
- A Bizottság további iránymutatást nyújthat az egészségügyi szakemberek határokon átnyúló mobilitása szempontjából releváns szempontokról.

A klinikai ismeretek és szakértelem megosztása az Unióban: COVID-19 klinikai menedzsment-támogató rendszer (COVID19 CMSS)

- A Bizottság arra ösztönzi a tagállamok illetékes hatóságait és egészségügyi szakembereit, hogy használják a COVID19 CMSS rendszert (klinikai menedzsment-támogató rendszer), ezzel biztosítva a súlyos COVID-19-betegek kezelésére vonatkozó ismeretek és tapasztalatok gyors megosztását az uniós és EGT-tagállambeli kórházi orvosok között. A rendszer nyújtotta webkonferencia-rendszerhez minden komplex COVID-19-esetet kezelő kórházi orvos hozzáférhet, és igénybe veheti az erre a célra létrehozott ügyfélszolgálat segítségét is az alábbi e-mail-címen: SANTE-COVID-CLINICIANS-NETWORK@ec.europa.eu.

9. Pénzügyi támogatás a határokon átnyúló egészségügyi együttműködéshez

- Az EU a Szolidaritási Alapon ⁽³⁾ keresztül pénzügyi támogatást nyújt a népegészségügyi szükséghelyzet sújtotta tagállamoknak.

⁽¹⁾ Közlemény a munkavállalók szabad mozgáshoz való jogának gyakorlására vonatkozó iránymutatásokról – C(2020) 2051 final

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képzések elismeréséről HL L 255., 2005.9.30., 22. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/461 rendelete (2020. március 30.) a 2012/2002/EK tanácsi rendeletnek a jelentős közegészségügyi szükséghelyzet által súlyosan érintett tagállamoknak és az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató országoknak nyújtandó pénzügyi támogatás nyújtása céljából történő módosításáról HL L 99., 2020.3.31., 9. o.

- Egészségügyi kiadások támogatására az országok és a régiók a strukturális alapokat is igénybe vehetik, és a COVID-19-járványra adott összehangolt gazdasági válasz részeként a Bizottság további rugalmas forrásátcsoportosítást is lehetővé tett.
 - Az uniós költségvetésből valószínűleg hamarosan további pénzügyi eszközök állnak majd rendelkezésre a Szükséghelyzeti Támogatási Eszközön (ESI) keresztül, amennyiben a költségvetési hatóságok jóváhagyják. Az ESI-n keresztül juttatott források a határokon átnyúló együttműködést hivatottak fedezni, ezzel enyhítve a leginkább érintett uniós régiók egészségügyi rendszereire nehezedő nyomást. Ennek körében különösen a következőkre kerülhet sor: a rászoruló betegek átszállítása a szabad kapacitással rendelkező határon túli kórházakba, az egészségügyi szakemberek cseréje, külföldi betegek fogadása vagy más típusú kölcsönös segítségnyújtás, valamint ideiglenes egészségügyi létesítmények telepítése.
-

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU